

Nieuwsbrief ERF Updates - Nummer 24, 2019

Nummer 24, 2019

Redactie: mr. F.M.H. Hoens.

INHOUDSOPGAVE

Hoge Raad

[Hoge Raad, ECLI:NL:HR:2019:1838](#) 22-11-2019

Hof

[Gerechtshof 's-Hertogenbosch, ECLI:NL:GHSHE:2019:4158](#) 12-11-2019

[Gerechtshof 's-Hertogenbosch, ECLI:NL:GHSHE:2019:4162](#) 12-11-2019

[Gerechtshof Arnhem-Leeuwarden, ECLI:NL:GHARL:2019:9522](#) 05-11-2019

[Gerechtshof Arnhem-Leeuwarden, ECLI:NL:GHARL:2019:9521](#) 05-11-2019

[Gerechtshof Arnhem-Leeuwarden, ECLI:NL:GHARL:2019:9518](#) 05-11-2019

[Gerechtshof Den Haag, ECLI:NL:GHDHA:2019:2930](#) 16-10-2019

Rechtbank

[Rechtbank Noord-Nederland, ECLI:NL:RBNNE:2019:4750](#) 12-11-2019

[Rechtbank Midden-Nederland, ECLI:NL:RBMNE:2019:5187](#) 06-11-2019

[Rechtbank Midden-Nederland, ECLI:NL:RBMNE:2019:5186](#) 06-11-2019

[Rechtbank Noord-Nederland, ECLI:NL:RBNNE:2019:4504](#) 04-11-2019

[Rechtbank Limburg, ECLI:NL:RBLIM:2019:9779](#) 31-10-2019

[Rechtbank Den Haag, ECLI:NL:RBDHA:2019:11206](#) 24-10-2019

[Rechtbank Noord-Holland, ECLI:NL:RBNHO:2019:8823](#) 16-10-2019

[Rechtbank Midden-Nederland, ECLI:NL:RBMNE:2019:4976](#) 16-10-2019

RECHTSPRAAK

Ik-oma-making. Hoge Raad leest 'legaat' als legaat. Artikel 10 lid 9 SW 1956 van toepassing.

Grootmoeder overlijdt in 1996. In haar testament heeft zij de volgende ik-oma-making opgenomen:

'Ik legateer aan ieder van de kinderen van een van mij ervende zoon een onvoorwaardelijke vordering ten laste van zijn/haar vader (mijn zoon) en een onvoorwaardelijke vordering ten laste van hun tante (mijn dochter), mevrouw (...), van een zodanige grootte dat over de top van de kontante waarde (berekend volgens de maatstaven van de ten tijde van mijn overlijden geldende successiewet) van de vordering van een kleinkind zoveel mogelijk een gelijk percentage aan successierecht wordt geheven als over de top van de verkrijging van mijn kind (vader respectievelijk tante van het desbetreffende kleinkind), met dien verstande dat de (gezamenlijke) vorderingen van de kinderen van een van mij ervend kind op hun vader nooit meer bedragen dan de waarde van het erfdeel dat mijn zoon zou hebben ontvangen zonder deze vorderingen en dat de (gezamenlijke) vorderingen van de kinderen van een van mij ervend kind op hun tante nooit meer bedragen dan de waarde van het erfdeel dat mijn dochter zou hebben ontvangen zonder deze vorderingen.'

De dochter overlijdt in 2014, waardoor de door haar aan de kleinkinderen schuldig erkende bedragen opeisbaar zijn geworden. Volgens de belastinginspecteur is sprake van een fictieve verkrijging op basis van artikel 10 lid 1 SW 1956. De kleinkinderen beroepen zich op artikel 10 lid 9 SW 1956. In geschil is of sprake is van een last (inspecteur) of een legaat (kleinkinderen).

De rechtbank (ECLI:NL:RBDH:2018:8080) was van oordeel dat de ik-oma-making uitsluitend wordt bestreken door artikel 10 lid 1 SW 1956 en niet tevens door lid 9. De rechtbank las het 'legaat' als een last en vond dat de dochter door aanvaarding van de erfenis en daarmee de last een rechtshandeling als bedoeld in artikel 10 lid 1 SW 1956 heeft verricht. De Hoge Raad vernietigt in sprongcassatie de uitspraak van de rechtbank.

De kleinkinderen hebben krachtens oma's testament een onvoorwaardelijke, bepaalde vordering verkregen op de dochter. Het testament bevat geen aanknopingspunt om aan te

nemen dat hun verkrijging mede afhankelijk was van de schuldigerkenning van de vorderingen door de dochter of van enige andere rechtshandeling van de dochter. Er is sprake van een legaat (vgl. HR 11 mei 1984, ECLI:NL:HR:1984:AG4808 en art. 4:46 BW).

Voorts oordeelt de Hoge Raad dat de verkrijgingen van de kleinkinderen geen verband houden met een rechtshandeling van de dochter in de zin van artikel 10 lid 1 SW 1956. De verkrijgingen vonden plaats krachtens het testament van oma. Het schuldig erkennen door de dochter in de akte van boedelbeschrijving was voor die verkrijgingen geen vereiste.

Niet in geschil is dat het legaat aan de kleinkinderen wordt bestreken door artikel 10 lid 9 SW 1956.

Instantie: Hoge Raad

Datum uitspraak: 22-11-2019

ECLI: ECLI:NL:HR:2019:1838

Zaaknummer: 18/03218

Rechters: G. de Groot, J.A.C.A. Overgaauw, M.A. Fierstra en P.A.G.M. Cools

Wetsartikelen: 10 SW 1956

RECHTSPRAAK

Ouderlijke boedelverdeling. Ruilverkaveling. Toedeling door executeur-afwikkelingsbewindvoerder.

Moeder overlijdt na vader en laat hun drie kinderen als enige erfgenamen achter. Dochter is executeur-afwikkelingsbewindvoerder in deze tweede nalatenschap en zij heeft een notaris opdracht gegeven om een akte van verdeling en levering op te stellen. In deze akte is vermeld dat een eigen weg tot de nalatenschap van moeder behoort en dat de weg door de erfgenamen van vader is verkregen door toedeling bij ruilverkaveling. De eigen weg wordt in de akte toebedeeld aan zoon A. Zoon B betwist dat de eigen weg tot de nalatenschap van moeder behoort en stelt dat de verdeling (ver)nietig(baar) is. Dezelfde notaris heeft (na moeders overlijden) de akte van ruilverkaveling gepasseerd, waarin is opgenomen dat de eigen weg berust bij de erven van vader.

In vaders testament is het vruchtgebruik van de nalatenschap aan moeder gelegateerd. Vervolgens heeft vader de nalatenschap op grond van artikel 4:1167 oud BW toegedeeld aan moeder (ouderlijke boedelverdeling). Volgens zoon B heeft moeder een keuze moeten maken tussen het vruchtgebruik en de ouderlijke boedelverdeling en heeft zij stilzwijgend gekozen voor het vruchtgebruik. Het hof legt het testament anders uit (art. 4:46 BW).

Van een verplichting tot het maken van zo'n keuze is geen sprake, aldus het hof. De ouderlijke boedelverdeling is niet afhankelijk gesteld van enige handeling van moeder. Voorts leidt de akte van ruilverkaveling er niet toe dat moeder niet (meer) enig eigenaar was van de eigen weg. Deze akte vermeldt dat de weg is toegedeeld aan de erven van vader, zonder nader te specificeren wie daaronder zijn te verstaan. Moeder is door het overlijden van vader enig eigenaar geworden en gebleven. De eigendom is door haar overlijden overgegaan op haar drie erfgenamen. De executeur-afwikkelingsbewindvoerder was bevoegd en gerechtigd om de eigen weg toe te delen aan erfgenaam A.

Instantie: Gerechtshof 's-Hertogenbosch

Datum uitspraak: 12-11-2019

ECLI: ECLI:NL:GHSHE:2019:4162

Zaaknummer: 200.255.448_01

Rechters: M.G.W.M. Stienissen, R.J.M. Cremers en J.K.B. van Daalen

Wetsartikelen: 4:1167 oud BW en 4:46 BW

RECHTSPRAAK

Onderhandse schenkingen, misbruik van omstandigheden en bewijsregel.

X is alleenstaand en bejaard en stelt zijn vertrouwen in een nabij wonend echtpaar. Aan een van de echtgenoten verleent X een algehele volmacht en beide echtgenoten neemt hij als erfgenamen op in zijn testament. Nog voordat de algehele volmacht – door een medische verklaring – formeel ingaat, voert deze echtgenoot (Y) al het financieel beheer voor X.

Volgens het hof moet Y, ook over de periode voordat de volmacht formeel van kracht was, rekening en verantwoording afleggen aan de overige erfgenamen (vgl. uitgangspunten geformuleerd in HR 9 mei 2014, ECLI:NL:HR:2014:1089).

Voorts rijst de vraag of onderhandse schenkingen door X aan (onder andere) de echtgenoten en hun verwanten door misbruik van omstandigheden tot stand zijn gekomen. De executeur voert aan dat X in de periode van de schenkingen niet in staat was zijn financiën te overzien door een geestelijke stoornis, dat X eenzaam en zorgbehoevend was en in toenemende mate afhankelijk van het echtpaar en dat tijdens het beheer door Y de uitgaven van X onverklaarbaar zijn toegenomen. Hiermee heeft de executeur voldaan aan de stelplicht in artikel 7:176 BW en is het aan het echtpaar om te bewijzen dat de schenkingen niet door misbruik van omstandigheden tot stand zijn gekomen. Het hof ziet geen reden om af te wijken van deze bewijsregel.

Instantie: Gerechtshof 's-Hertogenbosch

Datum uitspraak: 12-11-2019

ECLI: ECLI:NL:GHSHE:2019:4158

Zaaknummer: 200.223.160_01 en 200.223.161_01

Rechters: J.W. van Rijkom, M.E. Smorenburg en T.J. Mellema-Kranenburg

Wetsartikelen: 7:176 BW

RECHTSPRAAK

Ontslagverzoek vereffenaar afgewezen bij gebrek aan belang. Taak is al geëindigd.

In de nalatenschap van erflater is een notaris tot vereffenaar benoemd. Een van de erfgenamen verzoekt om schorsing en ontslag van de vereffenaar wegens gewichtige redenen (art. 4:206 lid 5 BW). De vereffenaar heeft de rechtbank een voorschot op haar loon verzocht en de kantonrechter meermalen om aanwijzingen verzocht (art. 4:210 BW). De erfgenaam verwijt de vereffenaar onder meer nodeloos procedures te hebben gevoerd, waardoor de kosten oplopen.

Alle erfgenamen willen dat de vereffenaar de overdracht van de woning voortzet, zodat de rechtbank geen aanleiding ziet voor schorsing. Ook het ontslagverzoek wijst de rechtbank af. Het blijkt dat er, afgezien van de uitvaartkosten, geen schulden van de nalatenschap zijn. Na betaling van de uitvaartkosten en bij gebrek aan andere schulden, had de vereffening op dat moment kunnen eindigen. Geen van de in de procedure betrokken professionals heeft dat gesignaleerd. De erfgenamen hebben er zelf op aangedrongen dat de vereffenaar zou voortgaan met haar werkzaamheden. De rechtbank concludeert dat de taak van de vereffenaar al is geëindigd en er geen belang meer is bij het ontslag.

Instantie: Rechtbank Midden-Nederland

Datum uitspraak: 06-11-2019

ECLI: ECLI:NL:RBMNE:2019:5186

Zaaknummer: C/16/485161 HA RK 19/210

Rechters: M.J. Smit

Wetsartikelen: 4:206 BW

RECHTSPRAAK

Onbeheerde nalatenschap. Notaris verzoekt tevergeefs om tot vereffenaar te worden benoemd. Geen belanghebbende.

Vader laat zes kinderen als erfgenamen achter. Geen van hen aanvaardt of verwerpt de nalatenschap. Een bewindvoerder van een van de kinderen verzoekt een notaris om de nalatenschap af te wikkelen. Nadat zijn werkzaamheden onbetaald blijven, verzoekt de notaris de rechter om tot vereffenaar te worden benoemd over de onbeheerde nalatenschap (art. 4:204 lid 1 onder a BW).

De rechtbank verklaart de notaris niet-ontvankelijk. De notaris is in dit geval geen belanghebbende in de zin van artikel 4:204 lid 1 onder a BW.

De enkele omstandigheid dat hij werkzaamheden heeft verricht ter afwikkeling van de nalatenschap, maakt de notaris nog geen belanghebbende. Hij is geen schuldeiser van de nalatenschap, hij is schuldeiser van één van de erfgenamen. Als schuldeiser van een erfgenaam kan hij een belang hebben bij benoeming tot vereffenaar (zie o.a. Asser/Perrick 6b, nr. 457 en ECLI:NL:RBNNE:2019:2951). De enkele omstandigheid dat de notaris schuldeiser is van een erfgenaam, maakt hem echter nog geen belanghebbende. Hiervoor is meer nodig, zoals een (ernstige) schending van zijn belangen (vgl. art. 4:204 lid 1 onder c BW). Hiervan is niet gebleken.

Benoeming tot vereffenaar kan er overigens ook niet toe leiden dat de notaris alsnog betaald wordt voor de al verrichte werkzaamheden. Kosten gemaakt voorafgaand aan de formele benoeming zijn – in beginsel – geen vereffeningskosten.

De nalatenschap zal door de erfgenamen gezamenlijk moeten worden afgewikkeld. Als de nalatenschap onbeheerd blijft, kan het Openbaar Ministerie verzoeken dat een vereffenaar wordt benoemd.

Instantie: Rechtbank Noord-Nederland
Datum uitspraak: 12-11-2019
ECLI: ECLI:NL:RBNNE:2019:4750
Zaaknummer: C/19/126744 / HA RK 19-24
Rechters: S.M. Schothorst
Wetsartikelen: 4:204 BW

RECHTSPRAAK

***Schuldeiser van de nalatenschap kan kantonrechter niet om
aanwijzing voor de vereffenaar verzoeken (art. 4:210 BW).***

De ex-echtgenote van erflater heeft een vordering op zijn nalatenschap. De langstlevende partner is enig (bezwaard) erfgenaam en er is een vereffenaar benoemd in de nalatenschap. De ex-echtgenote vraagt de kantonrechter om de vereffenaar een aantal aanwijzingen te geven (art. 4:210 BW). De kantonrechter verklaart de ex-echtgenote niet-ontvankelijk. Zij is schuldeiser van de nalatenschap en geen vereffenaar en kan geen aanwijzingen vragen. Schuldeisers kunnen zich wel tot de kantonrechter wenden, bijvoorbeeld om in verzet te komen tegen de rekening en verantwoording of uitdelingslijst van de vereffenaar (art. 4:218 BW).

Instantie: Rechtbank Midden-Nederland

Datum uitspraak: 06-11-2019

ECLI: ECLI:NL:RBMNE:2019:5187

Zaaknummer: 7900873 UT VERZ 19-11207

Rechters: M.J. Smit

Wetsartikelen: 4:210 BW en 4:218 BW

RECHTSPRAAK

Lening als voorschot op de erfenis van de ouders. Duurovereenkomst. Langstlevende ouder kan lening opzeggen en zo opeisbaarheid vervroegen.

Zoon X heeft in de loop der jaren ten behoeve van zijn bedrijf aanzienlijke bedragen geleend van zijn ouders, die merendeels niet op papier zijn vastgelegd. Vader is in 2012 overleden, zijn nalatenschap is vererfd volgens zijn ouderlijke boedelverdelingstestament (art. 4:1167 oud BW). Moeder vordert, in verband met haar verzorgingsbehoefte, terugbetaling van een van de leningen aan X. Volgens X is de lening niet opeisbaar, omdat (stilzwijgend) was overeengekomen dat deze als voorschot op de nalatenschap pas opeisbaar zou zijn bij het overlijden van de langstlevende van de ouders.

De rechtsfiguur van een door de uitlener zelf nooit opeisbare geldlening die pas bij diens overlijden opeisbaar wordt, is niet expliciet in de wet geregeld. Ook kan X de niet-opeisbaarheid niet op het oude recht baseren (art. 7A:1791 e.v. oud BW).

Uitlener en lener kunnen wel de afspraak maken dat een geldlening bij leven niet terugbetaald hoeft te worden en – in de familiesfeer – feitelijk het karakter krijgt van een voorschot op de erfenis. Een dergelijke lening komt dicht in de buurt van de schenking. De opeisbaarheid bij overlijden is dan bedoeld om bevoordeling van de ene erfgenaam bij leven na het overlijden recht te trekken, op een vergelijkbare wijze als de inbreng van schenkingen. Dat van schenkingen in dit geval geen sprake is, staat tussen partijen vast.

De vraag is dan of een dergelijke afspraak de uitlener daadwerkelijk tot zijn dood bindt of dat een zodanige afspraak opzegbaar is. Een duurovereenkomst die, zoals in dit geval, voor onbepaalde tijd is aangegaan, is in beginsel opzegbaar (vgl. HR 28 oktober 2011, ECLI:HR:2011:BQ9854 en HR 14 juni 2013, ECLI:NL:HR:2013:BZ4163). Dit neemt niet weg dat een dergelijke overeenkomst naar de bedoeling van partijen niet-opzegbaar kan zijn (HR 15 april 2016, ECLI:NL:HR:2016:660). Door uitleg van de geldleningen op basis van het Haviltex-criterium, waarbij redelijkheid en billijkheid een rol spelen, concludeert het hof dat de lening opzegbaar is door moeder, ook al zou vader niet-opeisbaarheid bedoeld hebben of zijn overeengekomen met X.

Dit betekent dat moeder de lening kan opeisen en X gehouden is om deze na verrekening met zijn erfdeel in vaders nalatenschap terug te betalen. Wel brengen de eisen van redelijkheid en billijkheid in dit geval – een niet-zakelijke lening in de familiesfeer waarbij aflossing jarenlang niet aan de orde is geweest – mee dat de door moeder gevraagde termijn van terugbetaling niet kan worden toegewezen. Het hof geeft X drie maanden de tijd om een alternatieve financiering te vinden.

Instantie: Gerechtshof Arnhem-Leeuwarden

Datum uitspraak: 05-11-2019

ECLI: ECLI:NL:GHARL:2019:9518

Zaaknummer: 200.241.168/01

Rechters: J.H. Kuiper, M.W. Zandbergen en M. Willemse

Wetsartikelen: 4:1167 oud BW en 7A: 1791 oud BW

RECHTSPRAAK

***Vereffenaar van nalatenschap verplicht om door derde betaalde
uitvaartkosten te vergoeden. Vloeit voort uit wettelijk stelsel.***

X is enig erfgenaam en vereffenaar van de nalatenschap van zijn moeder. De oom van X (Y) heeft de uitvaart van erflaatster (zijn zuster) geregeld en betaald. De verstandhouding tussen X en Y is problematisch en heeft in eerste aanleg al geleid tot een contactverbod voor X.

In dit hoger beroep stelt X dat hij door de rechtbank ten onrechte is veroordeeld om de uitvaartkosten aan Y te vergoeden. Volgens X leidt de kwalificatie 'schuld van de nalatenschap' (art. 4:7 lid 1 onder b BW) er niet toe dat hij als vereffenaar de kosten moet vergoeden aan Y als niet-erfgenaam.

Vaststaat dat Y voor zichzelf handelde – niet namens de nalatenschap – toen hij opdracht gaf aan de uitvaartondernemer. Er is geen wettelijke basis op grond waarvan Y de kosten ten laste van de nalatenschap kan brengen.

Echter, volgens het hof heeft Y zich op redelijke gronden ingelaten met het laten verzorgen van de uitvaart van zijn zuster. Zo heeft X voor het overlijden van zijn moeder het contact met haar verbroken en heeft Y erflaatster voor haar overlijden steeds bijgestaan. Verder was niet bekend of er andere erfgenamen waren dan X.

Het hof zoekt aansluiting bij een geval waarin de uitvaartkosten betaald door een derde ten laste van de nalatenschap komen, namelijk als de burgemeester voor de uitvaart moet zorgdragen (art. 22 Wet op de lijkbezorging). Voorts wijst het hof erop dat de uitvaartondernemer verhaal heeft op de nalatenschap (art. 4:184 BW). Het hof ziet in de onderhavige omstandigheden van het geval reden om voor X als vereffenaar een vergoedingsplicht aan te nemen. Dit vloeit niet rechtstreeks voort uit artikel 4:7 BW, maar wel uit het stelsel van de wet en de wel in de wet geregelde gevallen (art. 6:1 BW).

Het hof vat de vordering van Y tot vergoeding op als een vordering tot vaststelling van zijn vorderingsrecht tijdens de vereffening (art. 4:223 lid 2 BW). In een comparitie moet X openheid van zaken geven over de stand van de vereffening en boedelbeschrijving.

Instantie: Gerechtshof Arnhem-Leeuwarden

Datum uitspraak: 05-11-2019

ECLI: ECLI:NL:GHARL:2019:9521

Zaaknummer: 200.243.995/01

Rechters: M.E.L. Fikkers, O.E. Mulder en C. Koopman

Wetsartikelen: 4:7 BW, 4:184 BW en 6:1 BW

RECHTSPRAAK

Advocaat-executeur voor Raad van Discipline gedaagd door curator van erfgenaam.

Een advocaat is executeur. Een van de erfgenamen staat onder curatele. De curator wil namens de curandus bij de Raad van Discipline een klacht indienen tegen de advocaat. Volgens de curator heeft de advocaat zich als executeur niet gedragen zoals een advocaat past. De Raad heeft kennelijk geëist dat de curator een machtiging van de kantonrechter overlegt (art. 1:385 BW, art. 1:345 BW, art. 1:346 BW). De kantonrechter heeft de machtiging verleend, de curator verzoekt het hof de machtiging te vernietigen.

Het hof verklaart de advocaat niet-ontvankelijk. De advocaat is geen belanghebbende in de zin van artikel 798 Rv. De omstandigheid dat de executeur de belangen van alle erfgenamen vertegenwoordigt en dat het voeren van een procedure bij de Raad kosten met zich meebrengt, maakt het oordeel niet anders.

Instantie: Gerechtshof Den Haag

Datum uitspraak: 16-10-2019

ECLI: ECLI:NL:GHDHA:2019:2930

Zaaknummer: 200.258.518/01

Rechters: J.A. van Kempen, A.A.F. Donders en A.J. van Montfoort

Wetsartikelen: 1:385 BW, 1:345 BW, 1:346 BW en 798 Rv

RECHTSPRAAK

Uitleg testament. Verkeerde wilsrechten uitgesloten?

Vader overlijdt in 2012. In zijn testament (2006) heeft hij, naast zijn drie kinderen uit zijn eerste huwelijk en zijn tweede echtgenote (stiefmoeder), ook de ter adoptie afgestane (natuurlijke) dochter (G) van zijn tweede echtgenote tot erfgenamen benoemd. Erflater heeft de wettelijke verdeling (art. 4:13 BW) van toepassing verklaard en de wilsrechten in artikelen 4:19 BW en 4:20 BW uitgesloten. De rechtbank in eerste aanleg heeft voor recht verklaard dat het testament zo uitgelegd (art. 4:46 BW) moet worden dat het wilsrecht van artikel 4:21 BW niet is uitgesloten. Het hof oordeelt hier nu anders over.

Eerst staat het hof om processuele redenen stil bij de positie van G. Het hof overweegt onder meer dat het feit dat G in familierechtelijke zin niet de dochter is van erflaters echtgenote, dit er niet aan in de weg staat dat erflater kon bepalen dat G van hem zou erven overeenkomstig de wettelijke verdeling. Er is geen wetsbepaling die zich daartegen verzet en het is ook niet in strijd met de openbare orde of de goede zeden, aldus het hof (het hof laat de definitie van stiefkind in art. 4:8 lid 3 BW onbenoemd). Voorts ziet het hof niet in dat de vraag of het wilsrecht van artikel 4:21 BW is uitgesloten, een processueel ondeelbare rechtsverhouding betreft die ook G aangaat. Het al dan niet bestaan van het wilsrecht is niet van invloed op de omvang van de erfdelen van de kinderen en van G.

De vraag of het wilsrecht van artikel 4:21 BW is uitgesloten, beantwoordt het hof bevestigend.

Toen erflater het testament opstelde, was hij al geruime tijd (sinds 1975) gehuwd met zijn tweede echtgenote. De uitsluiting van het wilsrecht van artikel 4:19 BW had op dat moment geen duidelijke zin (waarbij het hof overweegt dat het wellicht alleen voor G werking zou kunnen hebben als de echtgenote zou hertrouwen). Het uitsluiten van het wilsrecht van artikel 4:21 BW zou volgens het hof wel duidelijke zin hebben. Op basis van de verklaring van de executeur – een vriend van erflater die bij de totstandkoming van het testament betrokken was – en van de notaris die het testament opstelde, komt het hof tot de conclusie dat het testament zo uitgelegd moet worden dat erflater ook het wilsrecht van artikel 4:21 BW wilde uitsluiten. Erflater wilde zijn echtgenote zo goed mogelijk beschermen.

Instantie: Gerechtshof Arnhem-Leeuwarden

Datum uitspraak: 05-11-2019

ECLI: ECLI:NL:GHARL:2019:9522

Zaaknummer: 200.245.333/01

Rechters: O.E. Mulder, J.H. Kuiper en C. Koopman

Wetsartikelen: 4:8 BW, 4:13 BW, 4:19 BW, 4:20 BW, 4:21 BW en 4:43 BW

RECHTSPRAAK

Onverwachte schuld. Machtiging verleend om alsnog beneficiair te aanvaarden.

Ruim een jaar na het overlijden van erflaatster in 2018 ontvangen de erfgenamen een brief van hun schoonzuster. Zij stelt wegens onverschuldigde betaling 145.000 euro te vorderen te hebben op de nalatenschap. De schoonzuster heeft dit bedrag aan schoonmoeder (erflaatster) betaald onder het mom van aflossing geldlening, maar daarbij over het hoofd gezien dat de leenschuld al was verdwenen door een legaat van de eerder overleden schoonvader.

De erfgenamen van erflaatster verzoeken de kantonrechter machtiging om haar nalatenschap alsnog beneficiair te aanvaarden (art. 4:194a lid 1 BW).

Volgens de kantonrechter zijn de erfgenamen ontvankelijk in hun verzoek. Voor een beroep op artikel 4:194a BW hoeft niet (in rechte) vast te staan dat sprake is van een schuld als bedoeld in artikel 4:7 lid 1 BW. Uiteraard moet wel sprake zijn van een claim die enige kans van slagen heeft. Gelet op de verstoorde familieverhoudingen – partijen hadden geen contact met elkaar – gaat de kantonrechter ervan uit dat de erfgenamen de claim pas ontdekten toen zij de brief ontvingen. Het verzoek is tijdig ingediend.

Volgens de kantonrechter is sprake van een onverwachte schuld. De erfgenamen kenden de schuld niet en behoorden deze ook niet te kennen toen zij de nalatenschap zuiver aanvaardden (goede trouw). Hadden de erfgenamen onderzoek gedaan naar het testament van erflaatster (quod non), dan waren zij via dit testament weliswaar op het spoor van de geldlening gekomen, maar niet op het spoor van de onverplichte aflossing. De kantonrechter verleent de verzochte machtiging en wijst de erfgenamen erop dat zij nog een verklaring van beneficiaire aanvaarding moeten afleggen (art. 4:191 BW) en de nalatenschap vervolgens wettelijk vereffend moet worden.

Instantie: Rechtbank Noord-Nederland

Datum uitspraak: 04-11-2019

ECLI: ECLI:NL:RBNNE:2019:4504

Zaaknummer: 7957636 ER VERZ 19-61

Rechters: S.M. Schothorst

Wetsartikelen: 4:191 BW en 4:194a BW

RECHTSPRAAK

Onenigheid tussen erfgenamen. Executeur-afwikkelingsbewindvoerder maakt terecht gebruik van verdelingsbevoegdheid.

Erflater heeft A tot executeur en afwikkelingsbewindvoerder benoemd. Twee zusters van erflater (B en C) zijn de enige erfgenamen. Zuster B verzoekt om A als executeur en afwikkelingsbewindvoerder te ontslaan om gewichtige redenen. B koestert een ernstig wantrouwen jegens A. A is een kennis van zuster C, volgens B is A partijdig voor C.

Als B met haar verzoek beoogt dat een nieuwe executeur de werkzaamheden van A gaat controleren, dan berust dat volgens de kantonrechter op een verkeerde opvatting. De taak van een eventueel nieuw te benoemen executeur is niet om zijn voorganger te controleren, maar om de draad verder op te pakken.

De kantonrechter ziet geen gewichtige redenen voor ontslag (art. 4:149 lid 2 BW, art. 4:164 lid 2 BW). Erflater wilde dat de nalatenschap gelijkelijk onder de zusters zou worden verdeeld. De benoeming van A tot executeur en afwikkelingsbewindvoerder brengt mee dat A privaat bevoegd is om de nalatenschap te beheren, daarover mag beschikken en mag verdelen. Gezien de onoverkomelijke onenigheid tussen B en C was het voor de executeur geen sine cure om tot een voor ieder bevredigende oplossing te komen. Dat A van zijn verdelingsbevoegdheid gebruik heeft gemaakt, is de correct te bewandelen weg geweest. A heeft dat op een redelijke wijze gedaan.

Instantie: Rechtbank Limburg

Datum uitspraak: 31-10-2019

ECLI: ECLI:NL:RBLIM:2019:9779

Zaaknummer: 8036500 BR VERZ 19-286

Rechters: R.P.J. Quaedackers

Wetsartikelen: 4:145 BW, 4:149 BW en 4:164 BW

RECHTSPRAAK

Defiscalisering box 3 inkomstenbelasting. Franse vervroegde erfdeling (tijdens leven) is geen verkrijging krachtens erfrecht.

A heeft in 2011 van haar ouders het bloot eigendom verkregen van een in Frankrijk gelegen woning, onder voorbehoud van levenslang vruchtgebruik van haar ouders. De vader van A is in 2012 overleden. A stelt dat de akte in 2011 een uiterste wilsbeschikking betreft en dat daarmee aan alle voorwaarden van artikel 5.4 lid 3 onder a Wet IB 2001 is voldaan, zodat haar eigendom niet behoort tot de rendementsgrondslag van box 3 van de inkomstenbelasting. De rechtbank is het niet met A eens.

De titel van de verkrijging is 'donation entre vifs à titre de partage anticipé' (art. 1075 van de Franse Code Civil). Naar Frans recht houdt dit in dat ten titel van vervroegde erfdeling wordt verkregen. Vooruitlopend op een toekomstige erfenis wordt bij leven reeds verdeeld. Nu de verdeling bij leven is geschied, ligt aan de verkrijging een schenking ten grondslag en geen uiterste wilsbeschikking, aldus de rechtbank. Er zijn geen aanwijzingen dat naar Frans (erf)recht zowel in geval van erfopvolging krachtens de wet als in geval van erfopvolging krachtens uiterste wilsbeschikking, niet zou moeten worden aangesloten bij het moment van overlijden van de erflater. In de akte van 2011 wordt bovendien consequent gesproken over 'schenker' en 'begiftigden'. Dat A de vermoedelijke erfgenaam is en dat de schenking is bedoeld als voorschot op de erfenis doet daar niet aan af. Ook het latere overlijden van de vader van A heeft daarop geen invloed. De beoordeling van de verkrijging moet plaatsvinden op het moment van de verkrijging. Een latere gebeurtenis maakt niet dat de verkrijging onder andere omstandigheden is geschied en brengt aan die beoordeling dus geen verandering meer.

Instantie: Rechtbank Den Haag

Datum uitspraak: 24-10-2019

ECLI: ECLI:NL:RBDHA:2019:11206

Zaaknummer: AWB - 18 _ 7643

Rechters: T.A. de Hek, A.D. van Riel en A.J.M. Arends

Wetsartikelen: 5.4 Wet IB 2001

RECHTSPRAAK

***Familiestichting. Uitkeringen aan echtgenote van overleden oprichter.
Geen belastbare periodieke uitkering (inkomstenbelasting).***

Erflater heeft een stichting tot enig erfgenaam benoemd en zijn echtgenote enkele legaten gemaakt. De stichting heeft ten doel het bieden van geldelijke hulp aan hen die de naam van erflater dragen of daarvan afstammen. De stichting heeft enkel aan de echtgenote van erflater jaarlijks uitkeringen gedaan. De vraag in deze procedure is of deze als periodieke uitkeringen belastbaar zijn als inkomen uit werk en woning (box 1 inkomstenbelasting).

Volgens de rechtbank is dat niet het geval, omdat geen sprake is van een juridisch afdwingbaar recht van de echtgenote. De juridische werkelijkheid (vergelijk ECLI:NL:HR:2015:849) is dat de echtgenote rechtens noch in feite aangewezen is als begunstigde van de stichting en dat noch zij noch haar erfgenamen juridisch aanspraak kunnen maken op dit vermogen en dat het bestuur van de stichting een discretionaire bevoegdheid heeft ten aanzien van de aanwending van dit vermogen. Dit zou mogelijk anders zijn indien de juridische vastlegging van de doelstelling van de stichting anders is dan hetgeen erflater bij het oprichten van de stichting in wezen zou hebben beoogd, wat dan zou inhouden dat de echtgenote rechthebbende tot het vermogen van de stichting zou zijn, maar dat is niet aannemelijk geworden.

Instantie: Rechtbank Noord-Holland

Datum uitspraak: 16-10-2019

ECLI: ECLI:NL:RBNHO:2019:8823

Zaaknummer:

Rechters: G.H. de Soeten, M.W. Koenis en B. van Walderveen

RECHTSPRAAK

Executeur-afwikkelingsbewindvoerder vordert vergoeding van (im)materiële schade geleden door erflaatster.

De executeur-afwikkelingsbewindvoerder van erflaatster A (83 jaar) verzoekt om schadevergoeding na de aanrijding van A met een vuilniswagen. Dat ongeluk maakte amputatie van het onderbeen van A noodzakelijk. A is vervolgens overleden door een zelfgekozen levenseinde. De verzekeraar van de vuilnisdienst heeft de aansprakelijkheid voor het ongeluk erkend. In de onderhavige deelgeschilprocedure vraagt de executeur-afwikkelingsbewindvoerder een verklaring voor recht dat de verzekeraar de immateriële en materiële schade geleden door A moet vergoeden.

Wat betreft de immateriële schade overweegt de rechtbank dat het recht op vergoeding van zodanige schade een hoogstpersoonlijk recht is. Dit recht kan overgaan op de erfgenamen van de gerechtigde (overgang onder algemene titel), op voorwaarde dat degene die dat recht toekomt aan de wederpartij heeft meegedeeld aanspraak te maken op vergoeding daarvan. In dit geval is niet vast te stellen dat de verzekeraar voor het overlijden van A is meegedeeld dat A aanspraak maakt op vergoeding van immateriële schade, zodat de verklaring voor recht in zoverre wordt afgewezen.

De materiële schade van A – de kosten van het verblijf in het hospice en de kosten van de ontruiming van haar woning – moet wel worden vergoed. Het ongeval is volgens de rechtbank de directe oorzaak geweest van de zelfverkozen dood van A.

Instantie: Rechtbank Midden-Nederland

Datum uitspraak: 16-10-2019

ECLI: ECLI:NL:RBMNE:2019:4976

Zaaknummer: C/16/481385 / HA RK 19-148

Rechters: P. Krepel

Wetsartikelen: 4:145 BW